

Sommerlektyre

FOTO: PRIVAT.

Pål Brodin Dekan ved Det odontologiske fakultet i Oslo

Årets sommer vil bli delt mellom seilbåten og en gård i Värmland. I seilbåten har jeg i flere år lest maritim litteratur for å utfordre meg selv til sjøs. Beretninger fra soloseilerne Ragnar Kvam jr. og Ellen McArthur (første kvinnelige soloseiler jorden rundt) har inspirert meg så langt. I Ellen McArthurs bøker får vi et godt innblikk i blodslitet til havs, farene, ensomheten, viljen som skal til for å mestre havet alene og ikke minst konkurranseinstinktet. Ved å lese Ragnar Kvam jr. sine bøker våkner lengselen til havet mer opp og man kan bli fristet til et ensomt liv på havet, spesielt etter å ha lest boken I hodet på en seiler.

På gården i Värmland vil jeg prøve å lese fra kjente värmlandske forfattere. Göran Tunströms Tyven kan anbefales. For tiden leser jeg Selma Lagerlöfs hovedverk Gøsta Berlings

saga på originalspråket, med stor interesse. Dette er den første boken jeg leser av forfatteren. Boken har en spesiell lyrisk litterær form og en sjarmerende sjarlatan og kvinneforfører som hovedperson. Hennes samlede verker er nylig innkjøpt fra et loppemarked, så jeg får se hvor langt jeg kommer i sommer, og om interessen holder seg.

Noen av de forfattere som har betydd noe for meg opp gjennom årene er i uprioritert rekkefølge Nikos Kazantzakis, Lawrence Durrell, Axel Jensen, Johan Borgen, Axel Sandemose; Max Frisch, Herbjørg Vassmo, Jean Paul Sartre, Sigrid Undset, Jan Myrdal, Ernest Hemingway, Isabelle Allende, Oriana Fallaci, Milan Kundera og ikke minst Karen Blixen.

Av krim har jeg lest alt av John le Carré og mye av Robert Ludlum pluss Sjöwall og Wahlöö.

Lawrence Durrells Alexandriakvartetten kunne jeg godt tenke meg å gjenlese en sommer og den kan anbefales til flere.

God sommer!

Magne Raadal Visedekan ved Det medisinsk-odontologiske fakultet i Bergen

Jeg er egentlig ingen lesehest når det gjelder skjønnlitteratur. Forklaringen er trolig all lesingen i jobbsammenheng, og at jeg er mest glad i forskjellige former for fysisk aktivitet i fritiden. Men min kone Else er en ivrig leser og deltager i en aktiv litteraturklubb, og hun inspirerer meg og forsyner meg med gode tips. Og hun har lært hva jeg liker, noe som gjør at det blir noen bøker i året.

Stieg Larssons kriminaltrilogi om Mikael Blomkvist og Lisbeth Salander (Menn som hater kvinner, Jenta som lekte med ilden, Luftsloppet som sprengtes) er uten tvil de bøkene som jeg har hatt mest glede av å lese de siste årene. Etter hvert har vel «alle» lest disse, men hvis ikke, sett i gang. Man må ha god tid, for det er vanskelig å legge bøkene fra seg, så de egner seg som ferielitteratur.

Som entusiastisk bergenser har jeg selvsagt lest Gunnar Staalesens kriminalbøker om Varg Veum, men jeg må nok innrømme at Stieg Larsson er på et nivå høyere. Men Varg Veum er svært aktuell på film for tiden, og for dem som ønsker å følge i superdetektivens fotspor i Bergen kan jeg anbefale På sporet av Bergen – Varg Veums by av Gunnar Staalesen og Augon Johnsen (design). Her kan man lese historien om de forskjellige bydeler der Veum opererer, med henvisning til sitater i de forskjellige romanene.

Jeg ble også veldig fascinert av Drageløperen (Khaled Hosseini) som på en

helt annen måte enn Bokhandleren i Kabul (Åsne Seierstad) beskriver livet i Afghanistan på en dramatisk og troverdig måte. For tiden leser jeg forfatterens neste bok, Tusen strålende soler, som også handler om dramatiske skjebner i Afghanistan under Talibans styre.

Doris Lessing fikk Nobelprisen i litteratur i fjor og er derved aktuell med en rekke romaner. Jeg har nettopp lest debutromanen fra 1951, Det synger i gresset, som handler om rasemotsetninger i Sør-Afrika på den tiden. Etter dette er det kommet en rekke bøker, og måten hun skriver på, gjør at jeg ikke undrer meg over suksessen.

Dersom jeg til slutt skal anbefale litt «krydder» må det bli at de av dere som ikke har prøvd dere på Jon Fosse, bør gjøre det. Jeg har lest Naustet og Morgon og kveld. Det er veldig sært, og man kan bli både irritert og forundret, men plutselig kommer åpenbaringen som viser hvilken intelligent forfatter dette er.

Lykke til og god sommer!

Harald M. Eriksen Leder Institutt for Klinisk Odontologi, Universitetet i Tromsø

Det var flatterende å bli spurt av Tidende om hva jeg synes vi skal lese i sommer. Valg av litteratur er en personlig sak, i et felt der jeg er absolutt amatør. Når det er sagt, har jeg selv sagt noen rammefaktorer og preferanser som styrer mine valg.

Mye av det jeg steller med til daglig er forskningsbasert, men jeg presiserer for studenter og andre interesserte at det er mange kilder til verdifull og viktig kunnskap. Kunst og kultur, myter, sagn og historier inkludert god litteratur, er noen av dem.

De fleste av våre viktige opplevelser er imidlertid ikke forsknings- eller evidensbaserte, men forankret i helt andre verdier. Derfor bør litteratur få plass og tid – og sommerferien åpner for slike muligheter.

Den andre rammefaktoren er at jeg stort sett leser bøker på engelsk, blant annet for å holde språket levende. I Tromsø har vi et internasjonalt miljø hvor skandinavisk og engelsk går om hverandre både i daglig samtale og i undervisning. Litteratur på engelsk er en hjelp i denne sammenhengen.

Så til preferansene. Ønsker en myter, sagn og legender vevd sammen i spennende og velskrevne relativt korte bøker, er den brasilianske forfatteren Paulo Coelho en av mine favoritter. Han er sikkert vel kjent for de fleste av Tidendes lesere. Coelho er svært produktiv, og kvaliteten på bøkene hans varierer. Blant mine favoritter er The alchemist, boken som han ble verdensberømt for. Mindre kjente bøker som The fifth mountain og Eleven

minutes er også meget gode, etter min mening. Han har også en spennende essaysamling i Like the flowing river, en bok som kan leses stykkevis.

Er en ute etter intellektuelle utfordringer er essaysamlingene til Vaclav Havel, president og forfatter i Tsjekkoslovakia, senere Tsjekkia, vel verdt å lese. Beretningene om motstandsbevegelsen i gamle Øst-Europa og Carta-77 i Tsjekkoslovakia er tankevekkende og reflektert skrevet. Bøkene er ikke lette å få tak i. Jeg fant den jeg har lest på universitetsbiblioteket i Tromsø.

Ellers er det underholdende å lese Thomas Hylland Eriksen om tidsklemma og storeulvsyndromet, tidsrelevant og boblende velskrevet.

For øvrig bruker jeg mer tid på fluefiske enn på litteratur i sommerferien.

Liljan Smith Aandahl Seniorrådgiver i Helsedirektoratet

Jeg liker å lese bøker og har lest skjønnlitteratur i varierende grad gjennom årene. Nå er jeg med i en litteraturgruppe. Det er virkelig givende og hyggelig. Vi leser en bok hver fjerde uke, og diskuterer den i et møte. Møtene starter med et godt måltid, deretter innleder en av deltakerne om dagens forfatter, og setter den leste boken inn i et helhetlig forfatterskap. Så følger en samtale om selve boken.

Akkurat nå leser vi Albert Camus' *Den fremmede*. Den er interessant, men er vel for tynn og liten som en sommerbok. Nei, da vil jeg heller anbefale fjordårets sommerbok. Det var *Middelmarch* av George Eliot. Du som jevnlig koser deg med skjønnlitteratur, har sikkert opplevd en slags sorgfølelse når boken nærmer seg slutten, og du vet at nå må jeg ta farvel med boken, dens personer og det miljø som skildres. Slik hadde jeg det da jeg var i ferd

med å nærme meg slutten på *Middelmarch*.

En annen bok som jeg synes godt om er Anna Gavalda: *Saman er ein mindre aleine*. Den forholdsvis unge franske nåtidsforfatteren, født 1970, gjorde et dyp inntrykk på meg. Stemningen i boken er helt unik og den griper, men kanskje ikke helt i starten. Etter å ha lest cirka en tredjedel var jeg bergtatt. Boken handler om noen forutlede mennesker i dagens storbyjun-

gel som skaper seg et liv sammen. Da Doris Lessing fikk Nobels litteraturpris, ønsket vi å lese en av hennes bøker. Hun har jo skrevet så mye og i mange forskjellige genre. Vi landet på hennes debutbok: Det synger i gresset. Jeg leste den for snart 40 år siden. Det å lese boken igjen, ble en gledelig opplevelse for alle i litteraturgruppen. Det som virkelig gjorde inntrykk på oss var hvor moden hun må ha vært og hvilke analytiske evner hun allerede hadde som 30-åring.

Denne sommeren har vi bestemt at Åndefjellet av den kinesiske forfatteren Xingjian Gao skal være årets sommerbok. Ettersom jeg ikke har lest den ennå, kan jeg ikke si noe om den, men snarere håpe på en like god leseropplevelse som da jeg leste Ville svaner (Wild Swans; Three Daughters of China by Jung Chang). Den kan jeg varmt anbefale.

God lesning i sommer!

Kjell Røyneidal
Avdelingsdirektør i Helse- og omsorgsdepartementet
Hva skal jeg lese i sommer?

Foreløpig vet jeg ikke hva jeg skal lese. Min jobbsituasjon bærer preg av

å bli styrt av når Stortinget har fri, ubønhørlige frister for budsjettprosessen, og av regjeringens og politisk ledelse sine ferieplaner. Det betyr at det er full pes fram til utgangen av juni – minst. Alt som skal gjøres ferdig. Alle dokumenter som skal produseres eller gjennomgås.

Den første ferieuken må jeg derfor gjøre helt andre ting enn å lese. Koble helt ut med fysisk aktivitet av ulikt slag. Så er det hyggelig å starte med tidsskrifter om friluftaktivitet. Alle de jeg abonnerer på men som har blitt liggende omtrent uåpnet og bare venter. Her er det mye spennende å drømme seg bort i, og planlegge. Det gjelder for eksempel sykling, padling og fjellturer, sommer som vinter. Jeg vil reklamere for det svenske Utemagasinet!

Før jeg kommer så langt har jeg nok skaffet meg en bok eller fem. Disse starter jeg optimistisk på i ferieuken, når adrenalin-nivået er nedkjølt til normaltstand. Kriminalbøker har jeg liten sans for. Det har vi forfordelt i familien. Jeg er mer historie- og geografinteressert. Derfor har jeg stor sans for romaner som omhandler ulike epoker tilbake i tid. Eller som henter handlingen fra andre land og andre

kulturer. Eksempler på forfattere jeg har lest med interesse er Andre Brink og John Irving. Mest har jeg satt pris på svenske forfattere, slik som Per Olov Enquist, PC Jersild, Jan Guillou (historien om ridderen Arn), og ikke minst Carl-Johan Vallgren. En utrolig god forteller. Og enkelte danske forfattere, slik som Petter Høeg.

Bøkene til svenske og danske forfattere vil jeg helst lese på deres eget språk. Jeg må «høre» originalspråket inni meg når jeg leser. Det er en fornøyelse å lese god, svensk prosa. Det skyldes kanskje at vi har bodd tre år i nabolandet. Og vi har vært så mange ganger i Danmark, og har nære danske venner der, så utveksling av norsk og dansk litteratur er en selvfølge. Jeg finner de svenske eller danske bøkene på Arlanda eller Kastrup. I pocketutgave. To ganger skal jeg innom Arlanda i første halvdel av juni. Gleder meg. Eller så finner jeg bøkene hjemme. Kona mi har allerede kjøpt dem – og lest dem.

God lesesommer!

FOTO: PRIVAT